

NHÀ KIẾN TRÚC VĨ ĐẠI của nước Cộng hòa Ấn Độ

VŨ DƯƠNG NINH

Trên tượng đài các vĩ nhân châu Á thế kỷ XX mãi mãi nổi bật hình ảnh vị anh hùng đã có công lao trong sự nghiệp giải phóng dân tộc. Mohandas Gandhi, Hồ Chí Minh, Jawaharlal Nehru cùng nhiều vị khác đã đi vào lòng người mà không bao giờ phai mờ, chẳng những đã đem lại nền độc lập cho đất nước mình mà còn góp phần lớn lao vào sự nghiệp giải phóng các dân tộc khỏi ách áp bức thực dân.

Nhân dịp kỷ niệm lần thứ 100 năm sinh Jawaharlal Nehru (1889—1989), tâm lòng trân trọng và kính yêu, chúng ta nhắc tới ảnh hưởng của ông đối với phong trào đấu tranh của nhân dân Đông Nam Châu Á.

1 — J. NEHRU — HIỆN THÂN CỦA LÒNG YÊU NƯỚC VÀ Ý CHÍ KIÊN CƯỜNG TRONG SỰ NGHIỆP CỨU NƯỚC

Cách đây không xa, chưa đầy nửa thế kỷ, tên các quốc gia trên bản đồ Đông Á đều kèm theo tên «nước chủ»: Ấn Độ thuộc Anh, Indonésia thuộc Hà Lan, Đông Dương thuộc Pháp... Sau nhiều năm chinh phục bằng pháo hạm và bác, chủ nghĩa thực dân phương Tây đã biến khu vực này thành thuộc địa của chúng. Từ đó, ở chính nơi vựa lúa của thế giới, nạn đói trở thành kinh hoàng, bệnh dịch lan tràn, nền thủ công nghiệp bị phá sản, các nguồn tài nguyên khoáng sản và tay tư bản nước ngoài, số phận con người bị vùi dập, nhân phẩm bị chà đạp. Hoàn cảnh đó đã thúc đẩy các dân tộc cùng cảnh ngộ xích lại gần nhau, thông cảm nhau và phối hợp với nhau trong cuộc đấu tranh chống để giành lại quyền sống, quyền tự do và quyền hưởng hạnh phúc. Ấn Độ, nước đất rộng người đông, có nền văn minh lâu đời rực rỡ, vốn đã có ảnh hưởng lớn ở vùng Đông Nam Á, nay càng trở nên gần gũi trong số phận thảm của các dân tộc bị áp bức.

Đến những năm đầu thế kỷ này, nhân dân châu Á đã thức tỉnh, bùng nổ những phong trào sôi nổi chống đế quốc, đòi chủ quyền và cải cách xã hội hướng về tự do, về dân chủ. Phong trào đấu tranh ở Ấn Độ (1905—1908) ngọn cờ của Đảng Quốc đại đã gây ảnh hưởng lớn với những khẩu hiệu tiếng Swadesh—đất đai của ta, Swaradj—quyền tự trị của ta. Từ những năm đầu thế kỷ này, tên tuổi của M. Gandhi, nhà yêu nước vĩ đại, con người có đức hy sinh cao cả vì sự nghiệp cứu nước, đã vượt qua biên giới Ấn Độ để đến với các dân tộc bị áp bức Đông Nam Á như một tấm gương trong sáng hết lòng vì nước, vì dân. Hoạt động cùng thời với Gandhi và trở thành người kế tục xuất sắc sự nghiệp của Gandhi là J. Nehru, nhà lãnh đạo tài ba của phong trào dân tộc Ấn Độ. Người dân thế giới ngưỡng mộ và khâm phục Nehru như hiện thân của lòng yêu nước thương dân, của ý chí kiên quyết đòi độc lập hoàn toàn cho Tổ quốc, của

kiến trì và phương pháp linh hoạt nhằm giành lại chủ quyền và tự do cho dân tộc. Cuối cùng, năm 1947, nước Ấn Độ được độc lập, năm 1950 tuyên bố thành lập quốc gia. Một quốc gia vĩ đại xuất hiện trên vũ đài thế giới với đầy đủ lực lượng và uy tín của mình. Jawaharlal Nehru cùng Đảng Quốc đại và hàng triệu nhân dân Ấn Độ đã hoàn thành sứ mệnh thiêng liêng đối với vận mệnh của dân tộc, đã kết thúc thắng lợi cuộc đấu tranh kiên trì chống chủ nghĩa thực dân kéo dài hàng thế kỷ.

Thật là lịch sử châu Á hồi đó, những năm cuối của thập kỷ 40, trong thắng lợi của các lực lượng đồng minh chống phát xít trên các chiến trường châu Âu và châu Á có sự góp phần xứng đáng của nhân dân các thuộc địa. Trực tiếp chống chủ nghĩa phát xít Nhật đang thống trị miền Đông và Đông Nam Á, nhân dân đã vùng dậy đánh đuổi phát xít, tuyên bố độc lập. Sự ra đời nước Cộng hòa Indonesia, Cộng hòa dân chủ Việt Nam (8-1945) đánh dấu sự vùng dậy của dân châu Á, mở đầu cho một thời kỳ mới trong lịch sử đấu tranh của các dân tộc bị áp bức. Tiếp theo đó, Miến Điện thoát khỏi ách thống trị của thực dân Anh (1947) và đặc biệt, sự thành lập Cộng hòa Nhân dân Trung hoa (1949) và Cộng hòa Ấn Độ (1950), hai quốc gia lớn ở châu Á, hai dân tộc đông người trên thế giới, hai nền văn minh cổ xưa và truyền thống, đã làm nghiêng hẳn cán cân lực lượng trong cuộc đấu tranh chống đế quốc, giải phóng dân tộc. Thời kỳ dân tộc bị nô dịch đứng lên làm chủ vận mệnh được khẳng định.

Đặc biệt, trong làn sóng đấu tranh chung đó, Jawaharlal Nehru, nhà kiến tạo vĩ đại của nước Cộng hòa Ấn-Độ được nhân dân thế giới kính trọng như một trong những lãnh tụ xuất sắc của phong trào đấu tranh chống đế quốc, một trong những chiến sĩ kiên cường nhất của sự nghiệp giành độc lập dân tộc, một trong những người sáng của lòng yêu nước nồng nàn và đức hy sinh cao cả. Từ rất sớm nhân dân Việt Nam đã biết đến tên tuổi và sự nghiệp của ông, gìn giữ lòng mình sự ngưỡng mộ và kính yêu như Người bạn lớn của chủ tịch Hồ Chí Minh, người anh hùng của các dân tộc thuộc địa.

II - J. NEHRU HIỆN THÂN CỦA NGHỊ LỰC VÀ TÀI BA TRONG SỰ NGHIỆP XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC

Đứng trên cương vị nhà lãnh đạo nước Cộng hòa Ấn Độ, Jawaharlal Nehru đã cống hiến không tiếc sức mình cho công cuộc khôi phục đất nước, củng cố khối kết dân tộc, phát triển kinh tế và văn hóa, cải cách xã hội. « Đường lối » đã đặt nền tảng cho những chặng đường phát triển của Ấn Độ, biến một nước đói nghèo thành một quốc gia sản xuất đủ và thừa lương thực, kết hợp khéo léo giữa nghề thủ công cổ truyền với nền công nghiệp hiện đại, phát huy nền văn hóa dân tộc đến đỉnh cao và nền khoa học tới trình độ tiên tiến. Bản thân những thành tựu của Cộng hòa Ấn Độ trong sự nghiệp xây dựng đất nước có sức cổ vũ lớn lao đối với nhân dân thế giới cùng cảnh ngộ, trên những khả năng vươn lên của các quốc gia lạc hậu đề đạt tới những thành tựu hiện đại. Ngày nay, Ấn Độ còn phải khắc phục nhiều khó khăn, cuộc đấu tranh xây dựng đất nước còn gian khổ. Nhưng con đường đã được hoạch

định, tương lai đang ở phía trước. J. Nehru, tác giả của đường lối cơ bản dựng đất nước, người trực tiếp lãnh đạo thực hiện 3 kế hoạch 5 năm (1951— đã xây nền móng vững chắc cho các thế hệ tiếp nối đưa Ấn Độ đi lên thành quốc gia giàu mạnh. Trên tiêu lục địa này đã thức dậy một tiềm năng phú và một sức sáng tạo phi thường giành thắng lợi trong những cuộc mạng về sản xuất; cách mạng xanh (nông nghiệp), cách mạng ánh sáng (khí), cách mạng trắng (sữa), cách mạng dầu khí và cách mạng khoa học kỹ

Nhờ đó, sản lượng lương thực từ 52 triệu tấn (1951) tăng lên 114 triệu (1985) gấp 3 lần, trong đó dự trữ thường xuyên là 25 triệu tấn. Sản lượng từ 4 tỷ mét (1947) lên 14 tỷ mét (1987), chẳng những thỏa mãn nhu cầu nước mà còn xuất khẩu đem lại 14% tổng kim ngạch xuất khẩu của Ấn Độ. với các quốc gia đang phát triển, những thành tựu trên quả là một kỳ công thế, trong lòng nhân dân thế giới, J. Nehru là hiện thân của nghị lực phi thường và tài ba sáng tạo, của niềm hy vọng ấm no và hạnh phúc.

III— J. NEHRU — HIỆN THÂN CỦA HÒA BÌNH VÀ HỮU NGHỊ GIỮA CÁC DÂN

Nền tảng của đường lối đối ngoại Nehru là nguyên tắc hòa bình, hữu và không liên kết, là sự không nhân nhượng trong cuộc đấu tranh chống quốc, chống chủ nghĩa thực dân cũ và mới, chống chủ nghĩa phân liệt chủng. Trong thực tiễn 40 năm qua, Nehru và những người kế thừa ông đã đóng góp cực vào sự nghiệp bảo vệ hòa bình thế giới và ủng hộ phong trào đấu giải phóng dân tộc. Nói riêng khu vực Đông Nam Á, ông và chính phủ Ấn phải vượt qua nhiều cuộc đấu tranh chống áp lực từ mọi phía để kiên đường lối đúng đắn của mình. Từ New Delhi đã vang lên tiếng nói đồng của chính phủ và nhân dân Ấn Độ đối với những cuộc kháng chiến của Ấn sia chống thực dân Hà Lan, của nhân dân Việt Nam chống đế quốc Pháp đế quốc Mỹ. Đầu năm 1954, Nehru đã đưa ra lời kêu gọi ngừng bắn và dự chương trình 6 điểm về việc thiết lập hòa bình ở Đông Dương trên nguyên để quốc Pháp phải trao trả độc lập và cam kết không can thiệp vào công nội bộ của các nước Đông Dương. Hoạt động của Ấn Độ trên cương vị Chủ Ủy ban Quốc tế ở Đông Dương đã làm cho Ấn Độ có vai trò nhất định trong giải quyết các vấn đề phức tạp trên bán đảo này. Vượt qua mọi sức ép, Ấn kiên quyết không tham gia khối SEATO, công cụ xâm lược của đế quốc khu vực Đông Nam Á.

Tại hội nghị Colombo (5—1954), Nehru là một trong những nhà khởi năm nguyên tắc chung sống hòa bình và bình đẳng trong quan hệ quốc tế các nước. Nó trở thành « Pancha Sila » nổi tiếng, làm cơ sở cho nghị Bandoung (4—1955) với sự tham gia của 29 nước Á-Phi, gồm 34 đại biểu mặt cho hai phần ba dân số thế giới hồi đó. Từ đây, nảy nở khái niệm « liên kết » với định nghĩa ngày một rõ ràng hơn. Nehru bác bỏ quan niệm rằng không liên kết là hoàn toàn trung lập, nói đúng hơn là sự cô lập về thế giới bên ngoài. Trái lại, phải là sự tham gia tích cực vào sinh hoạt chỉ quốc tế trên cơ sở tự do và bình đẳng của tất cả các nước vì lợi ích củ bình và an ninh trên toàn thế giới.

Ông trở thành một trong những nhà sáng lập « Phong trào các nước liên kết », một tổ chức quốc tế rộng lớn đứng hàng thứ hai sau Liên hiệp

ng nói chính nghĩa của các nước đang phát triển và có ảnh hưởng lớn lao
đến tình hình quốc tế.

Đang sức mạnh thực tiễn và đường lối đối ngoại đúng đắn, Ấn Độ ngày
có vị trí quan trọng trên trường quốc tế. Sự kiên trì của Ấn Độ trong cuộc
tranh bảo vệ hòa bình, thái độ kiên quyết trong việc ủng hộ những phong
giải phóng dân tộc chống đế quốc và chống nạn phân biệt chủng tộc, những
kiến nghị trong việc giải quyết các xung đột và tranh chấp giữa các quốc gia là
đang góp phần của Ấn Độ vào sự nghiệp hòa bình và tiến bộ trên hành
Đặc biệt, quan điểm trước sau như một của Ấn Độ đối với cuộc kháng
chống Mỹ cứu nước ở Việt Nam, Lào và Campuchia, thái độ dứt khoát
việc lên án chế độ diệt chủng Pôn Pốt và việc công nhận ngay từ đầu
phủ (Cộng hòa nhân dân Campuchia là những chứng cứ sinh động về sự
thành đối với đường lối Nehru, về lòng chung thủy đối với sự nghiệp giải
phóng của các dân tộc. Vì thế, J. Nehru là hiện thân của tinh thần kiên quyết
tranh vì hòa bình và an ninh trên trái đất, vì tình hữu nghị giữa các dân
tộc nhằm đến độc lập tự do và tiến bộ xã hội.

lột phần tư thế kỷ đã qua từ khi Jawaharlal Nehru qua đời. Nhưng tư
lối Nehru, đường lối Nehru đã và đang được thực hiện bởi tài năng của
nhà lãnh đạo kế tục - Indira Gandhi, Rajiv Gandhi. Ấn Độ đã phát triển
nông nghiệp, công nghiệp và thương nghiệp đặt cơ sở vững chắc cho nền kinh
đ tế tự chủ và hiện đại, phấn đấu bước vào thế kỷ XXI cùng nhịp với sự
tiến chung của thế giới. Chính sách đối ngoại Nehru đã và đang phát huy
hiệu quả trong các mối quan hệ quốc tế ở khu vực và trên toàn thế giới. Nhân
Việt Nam kính phục và ngưỡng mộ vai trò vĩ đại và ảnh hưởng lớn lao của ông
sự nghiệp giải phóng các dân tộc bị áp bức và xây dựng đất nước phồn vinh.
đời mãi mãi. Jawaharlal Nehru là hiện thân của cuộc đấu tranh giải phóng, của
độc lập xã hội, của thế giới hòa bình và hữu nghị.

(tiếp trang 17)

uy nhiên các tác giả truyện nôm bình dân chỉ có khả năng tái tạo lại một vài
điểm khác của tâm lý và tình cảm con người mà *bất lực* hoàn toàn trước quá
vận động và tình phức tạp của quá trình tâm lý ấy. Trong tiến trình phát
trển truyện cổ dân gian đến thể loại tự sự thế kỷ XVIII, đặc điểm trên đây của
truyện nôm bình dân là một bước chuyển đổi quan trọng của tư duy nghệ thuật.

Nếu như cho rằng truyện cổ dân gian là sản phẩm của thời kỳ xã hội
phong kiến hưng thịnh thì truyện nôm là sản phẩm của xã hội phong kiến đã suy
vong loại truyện nôm bình dân xuất hiện trong thế kỷ XVIII, thế kỷ đánh
đập nảy sinh và phát triển của ý thức cá nhân, gắn liền với thời kỳ ra đời của
nền kinh tế hàng hóa. Đồng thời ý thức cá nhân đó là sản phẩm của phong
trào đấu tranh mạnh mẽ đòi giải phóng của nhân dân lao động trong thế kỷ này.
Do đó, không phải ngẫu nhiên, thông qua các số phận những người *phụ nữ*,
tác giả truyện nôm bình dân đã tập trung biểu hiện *cuộc đấu tranh đòi giải*
phóng cá nhân về mặt đạo đức, quyền sống, tình yêu và hạnh phúc gia đình.

Những vấn đề về đấu tranh xã hội, đấu tranh giai cấp được *chuyển hóa* chủ
yếu thành các mối quan hệ tình yêu và hôn nhân. Những đòi hỏi mới về chính trị và hệ
thống pháp luật được chuyển hóa thành những đòi hỏi về tình cảm đạo đức. Do đó, khác
với truyện cổ dân gian, nội dung đạo đức trong truyện nôm bình dân đã chứa
đựng những yếu tố mới đang bắt đầu: nhu cầu giải phóng cá nhân khi chuyển
từ kinh tế phong kiến sang nền kinh tế hàng hóa.